



ROMÂNIA  
*Avocatul Poporului*

Ombudsman

Str. Eugeniu Carada , nr. 3, Sector 3, București



Telefon +40-21-312.71.01 Fax: +40-21-312.49.21 Internet: <http://www.avpoporului.ro> E-mail: [avp@avp.ro](mailto:avp@avp.ro)

AVOCATUL POPORULUI  
REGISTRATURĂ GENERALĂ  
IEȘIRE Nr. ...1117... / .....27. IAN. 2015

**Domnului Augustin Zegrean**  
**Președintele Curții Constituționale**

În conformitate cu dispozițiile art. 146 lit. d) teza finală din Constituția României și ale art. 13 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, vă transmitem alăturat excepția de neconstituționalitate a prevederilor **art. 155 alin. (4) din Codul penal**.

Vă asigur, domnule președinte, de înalta mea considerație.

**Avocatul Poporului,**

**Victor CIORBEA**

București, 27 ianuarie 2014



**În conformitate cu dispozițiile art. 146 lit. d) din Constituția României și ale art. 13 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Avocatul Poporului formulează prezenta**

***Excepție de neconstituționalitate***

***referitoare la prevederile art. 155 alin. (4) din Codul penal***

Art. 155 alin. (4) din Codul penal face parte din Titlul VII: Cauzele care înlătură răspunderea penală și are următorul conținut: *"Termenele prevăzute la art. 154 (Termenele de prescripție a răspunderii penale, n.n.) dacă au fost depășite cu încă o dată, vor fi socotite îndeplinite oricâte întreruperi ar interveni"*.

**Textul legal criticat contravine dispozițiilor art. 147 alin. (4) și art. 15 alin (2) din Legea fundamentală, pentru următoarele considerente:**

**Art. 155 alin. (4) din Codul penal are un conținut asemănător cu art. 124 din Codul penal din 1969, așa cum a fost modificat prin Legea nr. 63 din 17 aprilie 2012 pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, care avea următorul**

cuprins: "*Prescripția înlătură răspunderea penală oricâte întreruperi ar interveni, dacă termenul de prescripție prevăzut la art. 122 este depășit cu încă o dată.*"

Prin Decizia nr. 1092 din 18 decembrie 2012 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 124 din Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, cu numărul 67 din data de 31 ianuarie 2013, Curtea Constituțională ***a constatat că prevederile art. 124 din Codul penal, care constituie obiectul excepției de neconstituționalitate formulate direct de Avocatul Poporului, sunt constituționale în măsura în care nu împiedică aplicarea legii penale mai favorabile faptelor săvârșite sub imperiul legii vechi.***

**I.** Examinând dispozițiile art. 155 alin. (4) din Codul penal, prin **raportare la art. 147 alin. (4) din Constituție**, constatăm că soluția legislativă referitoare la înlăturarea răspunderii penale, ***este afectată de un viciu de neconstituționalitate din perspectiva considerentelor reținute în Decizia nr. 1092 din 18 decembrie 2012 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 124 din Codul penal din 1969.***

În esență, referitor la prescripția specială, prin decizia amintită, Curtea Constituțională a reținut că ***termenul de prescripție specială prevăzut de legea nouă este constituțional în măsura în care se aplică numai faptelor săvârșite sub imperiul noii soluții legislative.***

Referitor la acest aspect, menționăm jurisprudența Curții Constituționale, care a stabilit că puterea de lucru judecat ce însoțește actele jurisdicționale, deci și deciziile Curții Constituționale, vizează nu numai dispozitivul, ci și considerentele pe care se sprijină acesta. Astfel, Curtea Constituțională a reținut că atât considerentele, cât și dispozitivul deciziilor sale sunt general obligatorii și se impun cu aceeași forță tuturor subiectelor de drept. În consecință, Parlamentul are obligația de a respecta cele stabilite de Curtea Constituțională în considerentele și dispozitivul deciziei pronunțate în materie (Decizia nr. 1/1995 și nr. 1415/2009).

## II. Referitor la încălcarea art. 15 alin. (2) din Legea fundamentală

a) Prescripția răspunderii penale este o cauză care înlătură răspunderea penală, în situația în care raportul juridic de conflict nu a fost soluționat într-o perioadă de timp. Cu alte cuvinte, se stinge dreptul statului de a stabili răspunderea penală și de a aplica pedeapsa sau altă măsură prevăzută de lege pentru fapta penală săvârșită și se stinge totodată obligația infractorului de a mai suporta consecințele infracțiunii.

În literatura juridică de specialitate, se arată că *„eficacitatea combaterii și prevenirii infracțiunilor este strâns legată de promptitudinea cu care organele specializate ale statului intervin și trag la răspundere penală pe cei vinovați de săvârșirea de infracțiuni. Cu cât stabilirea răspunderii penale este mai aproape de momentul săvârșirii infracțiunii, cu atât scopul legii penale este mai eficient realizat.*

*Justificarea prescripției este strâns legată de rațiunea represiunii penale și de aceea, după trecerea unui timp îndelungat de la săvârșirea infracțiunii aplicarea sau executarea devine ineficientă în raport cu scopul sancțiunilor de drept penal, nu se mai realizează preveniunea generală fiindcă, rezonanța socială a faptei a scăzut considerabil, iar infractorul asupra căruia a planat tot timpul amenințarea sancțiunii, s-a putut îndrepta. S-a mai arătat, de asemenea că, datorită scurgerii timpului, în care organele penale nu au acționat probele de nevinovăție s-au pierdut ori denaturat, atât în materialitatea lor cât și în memoria martorilor”* (Drept penal român, Partea Generală, Constantin Mitrache, Cristian Mitrache, ed. Universul Juridic, București, 2007, p. 350-551, V. Dongoroz, Drept penal, 1939, p. 715, C. Bulai, manual de Drept Penal, Partea Generală, ed. All. București 1997, p.331).

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reținut că, instituția prescripției este inerentă oricărui sistem de drept, ea răspunzând unei necesități obiective în disciplinarea juridică a vieții sociale. Instituția prescripției este necesară pentru înlăturarea consecințelor negative ale tragerii la răspundere penală sau ale

supunerii la executarea pedepsei, după ce, din cauza trecerii unui interval mare de timp de la săvârșirea infracțiunii sau de la aplicarea pedepsei, aceste măsuri au încetat să mai fie necesare și ar fi chiar perturbatoare pentru relațiile sociale care între timp s-au restabilit (Decizia nr. 287/2001).

Din Decizia nr. 1092/2012, rezultă că prin efectele sale prescripția înlătură răspunderea penală. Aceasta înseamnă că există o asemenea răspundere, dar care, prin efectul prescripției, este înlăturată. Înlăturându-se răspunderea penală, se înlătură și acțiunea penală. Prin urmare, prescripția răspunderii penale apare ca o cauză de înlăturare a răspunderii penale și, pe cale de consecință, ca o cauză de înlăturare sau de neaplicare a pedepsei. Această cauză face să înceteze dreptul de a trage la răspundere penală și a obligației corespunzătoare. Prescripția are așadar caracterul unei renunțări a statului de a mai aplica pedeapsa pentru o faptă săvârșită, cu condiția trecerii unui anumit termen sau interval de timp de la data săvârșirii faptei.

Totodată, din decizia mai sus menționată, reiese că dat fiind caracterul de normă de drept penal material, nu se impune instituirea unor dispoziții tranzitorii, întrucât, în acord cu art. 15 alin. (2) din **Constituție** reflectat în art. 5 alin. (1) din **Codul penal**, legislația prevede soluția de urmat în cazul conflictului de legi.

Astfel, potrivit art. 5 alin. (1) din **Codul penal**, *"În cazul în care de la săvârșirea infracțiunii până la judecarea definitivă a cauzei au intervenit una sau mai multe legi penale, se aplică legea cea mai favorabilă."*

De asemenea, prin Decizia nr. 1.470/2011, Curtea Constituțională a statuat că "determinarea caracterului «mai favorabil» are în vedere o serie de elemente, cum ar fi: cuantumul sau conținutul pedepselor, condițiile de incriminare, cauzele care exclud sau înlătură responsabilitatea, influența circumstanțelor atenuante sau agravante, normele privitoare la participare, tentativă, recidivă etc. Așa fiind, criteriile de determinare a legii penale mai favorabile au în vedere atât condițiile de incriminare și de tragere la răspundere penală, cât și condițiile referitoare la pedeapsă. [...] Sunt numeroase situațiile care impun aplicarea legii mai blânde, dar

pentru care nici Codul penal și nici Codul de procedură penală nu cuprind vreo dispoziție tranzitorie. Acest fapt nu este însă de natură a nega existența principiului consacrat de art. 15 alin. (2) din Constituție, reflectat în art. 5 alin. (1) din Codul penal.

Referitor la aspectele mai sus menționate, precizăm că unul dintre criteriile care se are în vedere la stabilirea în concret a legii penale aplicabile în situația succesiunii de legi penale în timp, este acela al termenelor de prescripție a răspunderii penale, caz în care se va aprecia ca fiind mai blândă legea penală care are un termen de prescripție specială mai redus.

În acest sens, considerăm că, dispoziția legală criticată este constituțională în măsura în care nu se aplică și cauzelor începute sub vechea reglementare, în caz contrar încălcându-se art. 15 alin. (2) din Legea fundamentală.

De altfel, Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 1483/2011, a decis *că o dispoziție penală este neconstituțională în măsura în care nu permite aplicarea legii penale mai favorabile tuturor situațiilor juridice născute sub imperiul legii vechi și care continuă să fie judecate sub legea nouă, până la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare.*

b) Referitor la principiul neretroactivității legii, consacrat de art. 15 alin. (2) din Constituție, precizăm că acesta are rolul de a asigura stabilitatea și securitatea raporturilor juridice.

În considerarea celor de mai sus și având în vedere jurisprudența instanței de contencios constituțional, apreciem că aplicarea dispozițiilor art. 155 alin. (4) din Codul penal unor fapte săvârșite anterior Legii nr. 63/2012 ar atrage neconstituționalitatea prevederilor criticate față de art. 15 alin. (2) din Constituție. Astfel, întrucât **dispozițiile art. 155 alin. (4) din Codul penal**, (ca și cele ale art. 124 din Codul penal din 1969, de altfel, asupra cărora Curtea Constituțională s-a pronunțat prin Decizia nr. 1092/2012) **sunt de imediată aplicare, este evident că**

acestea sunt mai puțin favorabile prin raportare la legea penală anterioară Legii nr. 63/2012.


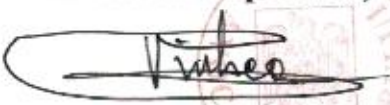
În context, precizăm că art. 124 alin. (1) din Codul penal din 1969, anterior modificării prin Legea nr. 63/2012 prevedea că *"Prescripția înlătură răspunderea penală oricâte întreruperi ar interveni, dacă termenul de prescripție prevăzut în art. 122 este depășit cu încă jumătate"*.

Prin urmare, **anterior modificărilor legislative intervenite prin Legea nr. 63/2012, termenul de prescripție era la jumătate** decât cel reglementat prin Legea nr. 63/2012, considerabil mai favorabil decât cel prevăzut ulterior, atât prin art. 155 alin. (4) din noul Cod penal, cât și cel stabilit de art. 124 din Codul penal din 1969 din care rezultă/rezulta că termenele de prescripție prevăzute de lege, **dacă au fost depășite cu încă o dată**, vor fi socotite îndeplinite oricâte întreruperi ar interveni.

Pe cale de consecință, dacă s-ar aplica dispozițiile art. 155 alin. (4) din Codul penal la fapte săvârșite înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 63/2012 s-ar încălca principiul neretroactivității legii consacrat de art. 15 alin. (2) din Constituție.

Având în vedere cuprinsul textului cât și considerentele Deciziei nr. 1092/2012, în speță, prevederile art. 155 alin. (4) din Codul penal sunt constituționale în măsura în care nu împiedică aplicarea legii penale mai favorabile, faptelor săvârșite anterior intrării în vigoare a Legii nr. 63/2012.

Avocatul Poporului,



Victor Ciorbea